

Les economies de França i Alemanya, els dos motors de la UE, viuen hores baixes. El ministre d'Economia francès, Thierry Breton, s'ha estrenat en el càrrec amb un advertiment: "França viu per sobre dels seus recursos." Fa poques setmanes, el ministre de Finances alemany, Hans Eichel, donava al Bundestag un missatge semblant: "La situació pressupostària és dramàtica."

Tant el nou govern conservador de Dominique de Villepin, com la coalició roja-verda del govern de Gerhard Schröder han declarat una situació d'insostenibilitat com a conseqüència, d'una banda, d'un estancament del creixement, i de l'altra, de la impossibilitat d'afrontar reformes socials que redueixin la despesa pública.

Tal com explica el director del Centre de Recerca en Economia Internacional de la Universitat Pompeu Fabra, Jordi Gali, en realitat, pel que fa a la situació que es dona en les economies francesa i alemanya "no es tracta de recessió, sinó d'estancament prolongat", agreujat per la poca eficàcia de l'estat a l'hora d'impulsar polítiques expansives. Segons Gali, en el rerefons d'aquests estancaments hi ha "un retard molt gran en la introducció de les noves tecnologies", la qual cosa ha provocat "que la productivitat sigui plana i no hi hagi creixement". "És la típica lletania que explica

Consell de la UE, amb tots els caps d'estat, durant la presidència luxemburguesa, l'anterior a l'actual. França i Alemanya presenten clares mostres d'estancament econòmic, que fàcilment podrien contagiar-se a la resta d'estats.

El model social i laboral europeu, qüestionat per la crisi francoalemanya

el baix creixement d'Europa: costos laborals alts, poca innovació, mercats laborals rígids i poca promoció dels emprenedors", afegeix Ulrich Hege, professor associat del departament d'Economia i Finances de l'escola HEC, un dels principals centres francesos d'estudis empresarials.

El cost de les reformes laborals.

En el cas de França, l'economia va tocar fons el 2003 amb un creixement del 0,5% del PIB, i aquest últim any es va recuperar, per acabar al 2,4. Un dels factors que cal tenir en compte darrere d'aquest estancament és la setmana laboral de 35 hores que va introduir l'últim govern d'esquerra. Tot i que no hi ha dades reals de l'impacte de la mesura, Gali opina que "l'únic efecte que ha produït per a la major part de les empreses és l'augment dels costos". En canvi, les 35 hores no han produït l'efecte desitjat en l'atur, que l'any 2000 se situava al voltant del 9% i ara es troba per

sobre dels 10 punts. Hege ho explica amb la teoria que anomena "fal·làcia de l'embalum laboral": si hi ha un volum de feina fixa i aquest es distribueix entre més gent, baixarà l'atur; plantejament que s'ha revelat fals, segons el professor francès. Gali creu que les 35 hores no han funcionat perquè "el nivell de salaris que preval en el mercat està per sobre del nivell que les empreses estan disposades a pagar per contractar persones".

Poc consum intern a Alemanya.

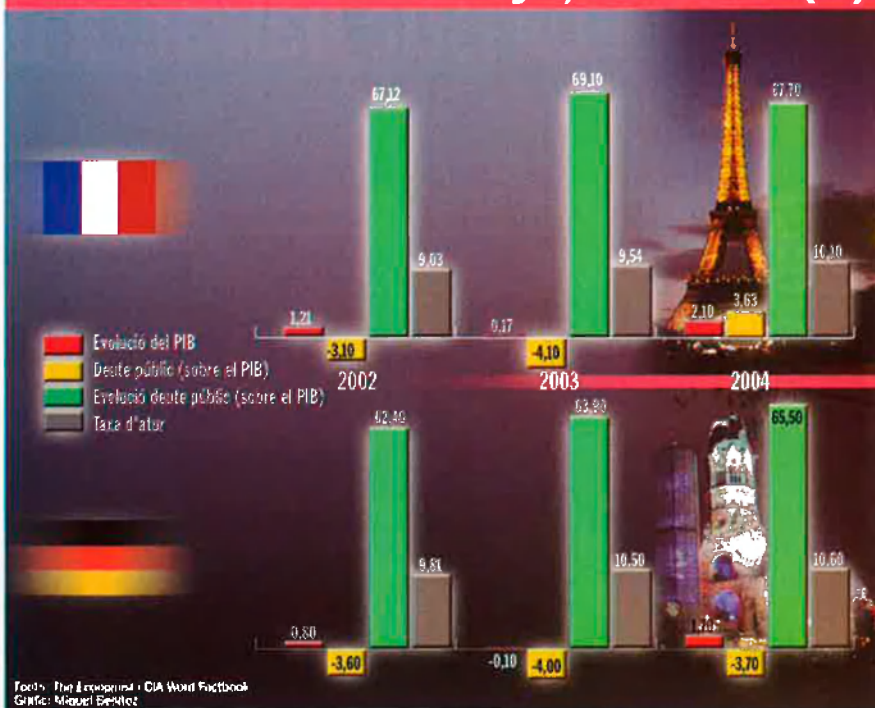
L'altre motor europeu, Alemanya, també té un percentatge d'atur superior als 10 punts (aquest 2005 fins i tot ha arribat al 12%). Si en el cas francès parlàvem de costos laborals que incideixen en l'oferta i fan baixar la productivitat, en el cas alemany cal parar atenció als problemes de demanda interna, que en els tres darrers anys s'ha mantingut estancada (l'any passat va caure un 0,3%). Les exportacions, en canvi, han

evolució favorablement i el 2004 van créixer un 10%, segons l'Oficina Federal d'Estadística. Tot i això, el professor Gali creu que "les exportacions industrials han estat tocades de manera significativa". Segons Hege, l'economia germanica depenia de molts productes que fabricava i que "els altres no podien produir, o almenys, no amb la mateixa qualitat", i ara "l'han agafada del tot desprevinguda al final de la seva posició de monopoli".

Model social i laboral, en crisi. En l'essència del problema hi ha les altes cotes que ha assolit l'estat del benestar i els rígids mercats laborals. Jordi Gali explica que a França els "costos laborals no salarials de les empreses són gairebé un terç del cost del treball". Hege afegeix que Alemanya "té els costos laborals més grans del món", i recorda que França és un dels països de l'OCDE amb els percentatges més alts de PIB dedicat al sector públic, per la qual cosa troba que "limitar el sector públic hauria de ser una prioritat". Segons la professora associada de Teoria Econòmica de la Universitat de Barcelona, Anna Molina, "les dades de creixement dels últims anys donen la raó a les economies més liberals dels Estats Units i la Gran Bretanya", i per això França i Alemanya "segurament acabaran fent retallades" a l'estat del benestar, perquè "són inevitables". No obstant això, Hege creu que "reformes profundes són improbables en els propers dos anys". També les veu difícils Gali, que considera que "qualsevol intent de reforma que comporta un perjudici a curt termini per a la població" ensopaga amb un rebuig social frontal.

L'euro i el petroli. A l'hora d'analitzar les causes conjunturals de l'estancament que travessen França i Alemanya, cal parar esment al preu del petroli. Jordi Gali creu que, de fet, "ara per primera vegada està augmentant en dòlars, però també en euros", perquè la tendència a l'alça que l'euro tenia respecte al dòlar fins fa poques setmanes havia pal·liat l'escalada del preu del cru. La fortalesa de la moneda única també explica la pèrdua de competitivitat de les economies europees, que afecta directament les exportacions. Tanmateix, davant les veus que a Alemanya i a

Estat francès i Alemanya, en dades (%)

Itàlia culpabilitzen l'euro de la complicada situació econòmica, Molina creu que "no tindria cap mena de sentit" sortir-ne ara, perquè "de sobte haurien de pagar un deute a uns tipus de canvi molt elevat". Tampoc els economistes consultats no veuen l'ampliació de la Unió com a factor negatiu en la situació econòmica actual: "Alemanya n'ha entès la necessitat", diu Hege.

Per contra, l'efecte negatiu que sí que provoca el fet de ser membre de la Unió Europea són les limitacions que Brussel·les posa als instruments dels estats per redreçar l'economia. Segons Jordi Gali, el pacte d'estabilitat, que castiga els dèficits públics superiors al 3% del PIB, "no té gaire sentit una vegada els països han renunciat a tenir una política monetària pròpia", ja que "se'ls restringeix de l'única eina" que els queda per impulsar l'economia. D'altra banda, Gali creu que "el BCE està per la feina que se li ha encarregat, que és concentrar-se en l'estabilitat dels preus", però no està fent polítiques expansives.

Efecte dominó a Europa. Pel que fa als efectes dels estancaments econòmics de França i Alemanya en els altres socis de la Unió, Hege considera que "els llaços econòmics entre els estats de la zona són tan intensos que hi ha un efecte de

contagi important". Ara bé, qui té "problemes estructurals més greus" és l'economia d'Itàlia, explica Ulrich Hege, ja que aquest país registra "un parell de trimestres amb creixements negatius i una situació pressupostària difícil", puntualitza Gali. El fet és que aquests tres països (Alemanya, França i Itàlia) representen el 69% de l'economia de la zona euro.

Pel que fa al futur que espera a les economies francesa i alemanya, la professora Molina creu que "els costarà bastant recuperar la fortalesa". Gali ho matisa, perquè creu que "hi ha uns indicadors de confiança que indiquen que Alemanya potser està començant a reactivar-se"; però, en qualsevol cas, coincideix a dir que "no es veu un escenari clar" a França. Molina es mostra pessimista per l'evolució de l'economia en els propers anys a Europa: "Han de canviar bastant les coses perquè els consumidors tornin a recuperar la confiança".

Mentrestant, un altre front obert, estretament vinculat a les crisis econòmiques dels gegants francès i alemany: Brussel·les encara té paralizats els pressupostos, fonamentalment, a causa de la pugna entre França i la Gran Bretanya.

Marc Martínez Amat